

MŰELEMZÉS

A zene, a játék, megértve még nagyobb élmény és szépség. Sok hasonló szerkezetre is ráláthatunk a világban.

A műelemzés alapvető szempontjai egy zenemű, vagy darab megismeréséhez

Zenei korszak	zenei, művészeti és irodalomtörténeti korszakok, valamint egymásra hatásaik látása
Zeneszerző	Név + A legfontosabb 3-5 életrajzi adat + A szerző legfontosabb műfajai, műtípusai (esetleg konkrét művek)
Zenei műfaj	A zenemű műfajának meghatározása
A mű jegyzékszám	Op. és Nr., vagy egyedi jelzés pl.: KV, BWV, HOB
A mű háttere	Keletkezésének körülményei, háttere, ha tudsz róla; kiadás, bemutató, a mű fogadtatása, története, útja (karrierje)
Elemzés	
forma - szerkezet	ütemszám, részek – egységek, periódusok száma, ...
szerkezet	a részek hasonlósági viszonya, tartalma: azonosság, ismétlés, hasonlóság, szekvencia, visszatérés, fokozás, halmozás, periódus, elő-utótag, ...
hangnemek	Előjegyzés. A Dó helye. A záróhang alapján: Dúr, vagy moll hangnem? Van-e változás a darab közben? Hova? Kitérés? Váltás?
zárlatok	fél zárlat V., egész zárlat I., autentikus T S D T, plagális T D S T.
akkordok	I-II-III-IV-V-VI-VII fokok és fordításaik előfordulása. 3-as és 4-es hangzatok: felbontva, egyben hangozva
funkciók	Szerepek: Tonika I VI (tartalmazza az I. fok a és 3 tagját), Domináns III V VII (tartalmaz vezetőhangot), Subdomináns II IV
ritmika	jellemzés és érdekességek: ütemmutató, lüktetés, felütés, előlegzés, késleltetés, jambikus lüktetés, díszek, egyediségek, ábrázolás...
dallam	hármashangzat tagokból álló részek, hármashangzat felbontás, futamok, skálamenetek, egyszerűség, népdalszerűség ...
előadásmód	tempó és karakterjelzések: presto, allegro, vivo, vivace, andante, andantino, largo, lento, adagio, grave, cantabile, ...
transzponált / eredeti hangnem	
különlegesség	újdomság, régiség, érdekesség, ...
előadó apparátus	részrtvevők: hangszerek, vokalisták, kar, együttes, szólista, ... zongora / énekes / kar / solo – tutti / ...
kifejezőeszközök	és szövegi összefüggések

NÉHÁNY SZEMPONT A KLASSZICIZMUSHOZ

Klasszicizmus:	18. sz. Mesterei Bécsben alkottak, illetve megfordultak ott, ezért Bécsi Klasszicizmusnak is nevezik.
Szellemi háttér:	Felvilágosodás. Enciklopédisták. A tudomány, az ész, a megismerés – tapasztalás – mérés tisztelete
Jellemzői:	Egyszerű, érthető, letisztult, áttekinthető, természetes, tiszta szimmetrikus formák. A barokk bonyolultsága és „túldíszítettsége” ellensúlyozására merült fel az igény. (Barokk:1600-1750-ig)
Mesterek:	A három legismertebb nagy zeneszerző mester: Joseph Haydn (főúri szolgálatban) Wolfgang Amadeus Mozart (szolgálatban, majd szabadon) Ludwig von Beethoven (szabadon) alkotva
Meghatározó elvek	Periódus és periodizálás: kérdés – válasz, nyitás – zárás érzet. Szonátaforma: Bevezetés, Kidolgozás, Visszatérés, Esetleg egy külön záró toldalék szakasz Funkciós gondolkodás Ókori és reneszánsz példák, minták A nyitó és a záró (sarok) tételeket sokszor szonátaformában írják.
A kor műfajaiból	szonáta Több tételes mű, minimum egy tétele szonátaformában van. szimfónia Zenekarra írt szonáta vonósnégyes (1. hegedű, 2. hegedű, mélyhegedű, gordonka): vonósnégyesre írt szonáta versenymű Szólista, vagy szólisták és zenekar adja elő; több tételes mű opera vokális (énekes) műfaj. Ének és zenekar, jelmez, díszlet kelti életre. szerenád Több tételes zenekari darab estére; rövidebb időtartamú mű diverdimento Több tételes zenekari darab szórakoztatásra

Formák

Periódus: 2 összefüggő zenei rész 1 magasabb egységgé egészíti ki egymást.

Ez az összefüggés a periodicitás.

Összetett zenei mondat, ahol a részek (mondatok közt) metszet (cezúra) van.

Másképpen: két egymással összefüggő, de más zárású zenei anyag (frázis).

Előtag – utótag. Kérdés – felelet. Nyitás – zárás. Analógia a természetes légzés, a beszéd, erőbefektetés – lazítás, ...

1 tagú forma 1 periódus: A.

2 tagú forma 2 periódus: AB.

3 tagú forma 3 rész, visszatéréssel. ABA, vagy Aba. A:8 B:8 A:8; vagy A:8 b:4 a:4 ütemszámmal.

Rondó Rondó és közjáték (epizód) váltakozik.

A Rondó legalább 3-szor hangzik el, hangneme mindig azonos.

A közjátékok hangneme eltérő (párhuzamos dúr / moll, Domináns hangnem, Szubdomináns hangnem, azonos alapú hangnem, ...).

Triós forma 3 nagy részes, visszatéréses forma, melyek mindegyike önmagában is visszatéréses.

Ahol ez jól látható: Menüett – Trió – Menüett.

Szonátaforma A korszak uralkodó formája

Expozíció (témák bemutatása: főtéma, melléktéma, zárótéma)

Kidolgozás: mit lehet kihozni a témákból

Visszatérés (reexpozió, repríz)

Esetleg: Coda (függelék)

Szonátarondó

